

B.A. 1st Semester (Honours) Examination, 2022 (CBCS)

Subject : Sanskrit

1498

Course: CC-I

Time: 3 Hours

Full Marks: 60

*The figures in the right hand margin indicate full marks.**Candidates are required to give their answers in their own words
as far as practicable.*

1. प्रत्येकात् विभागात् न्यूनतया प्रश्नत्रयं स्वीकृत्य दशप्रश्नानामुत्तरं संस्कृतभाषया देवनागरीलिपिमाश्रित्य समाधीयताम्।
2×10=20
- निम्नलिखित प्रश्नগুলির মধ্যে দশটি প্রশ্নের উত্তর সরল সংস্কৃতে দেবনাগরী লিপিতে লিখতে হবে। প্রত্যেকটি বিভাগ থেকে অন্তত তিনটি করে প্রশ্নের উত্তর অবশ্যই করতে হবে।

বিভাগ:- 'ক:'

বিভাগ-'ক'

- (a) वाल्मीकि-मुखात् निर्गतः आदिश्लोकः लिख्यताम्।
वाल्मीकिर मुख थेके निर्गत आदिश्लोकाटि लेखो।
- (b) संस्कृत प्रतिशब्दः लिख्यताम् - अनघः, तुरङ्गः
संस्कृत प्रतिशब्द लेखो - अनघः, तुरङ्गः
- (c) 'ततार सन्धामिव सत्यसन्धः' — कः खलु सत्यसन्धः? अत्र 'सन्धा' शब्देन किं बोध्यते?
'ततार सन्धामिव सत्यसन्धः' — सत्यसन्ध के? एथाने 'सन्धा' शब्देर द्वारा की बोखानो ह्येछे?
- (d) प्रकृति-प्रत्ययः निरूप्यताम् —
प्रकृति-प्रत्यय लेखो —
(i) जगाद
(ii) विहाय
- (e) 'इत्येकपक्षाप्रयविकलवत्त्वादासीत् स दोलाचलचित्तवृत्तिः' - श्लोकांशस्य अन्तर्निहितार्थो लिख्यताम्।
'इत्येकपक्षाप्रयविकलवत्त्वादासीत् स दोलाचलचित्तवृत्तिः' - श्लोकांशটির অন্তর্নিহিত অর্থ লেখো।

বিভাগ:- 'খ:'

বিভাগ-'খ'

- (f) 'किरातार्जुनीयम्' इति काव्यस्य टीकायाः टीकाकारस्य च नाम लिख्यताम्।
'किरातार्जुनीयम्' काव्येर टीका ओ टीकाकारेर नाम लेखो।
- (g) वनवासकाले युधिष्ठिरः कस्मिन् वने निवसति? कः तावत् वर्णिलिङ्गी?
वनवासकाले युधिष्ठिर कोन बने थाकतेन? वर्णिलिङ्गी के?

(h) সন্ধিবিচ্ছেদ: ক্রিয়তাম্।

সন্ধি বিচ্ছেদ করো।

(i) ভবজ্জিগীষয়া

(ii) গুণানুরাগাদিব

(i) 'ন বাধতেঃস্য ত্রিগণ: পরস্পরম্' - অত্র ত্রিগণ: শব্দস্য অর্থ: স্পষ্টীক্রিয়তাম্।

'ন বাধতেঃস্য ত্রিগণ: পরস্পরম্' - ত্রিগণ শব্দের অর্থ লেখো।

(j) 'ধিনোতি হব্যেন হিরণ্যরেতসম্' - শ্লোকাংশস্য অন্তর্নিহিতার্থো লিখ্যতাম্।

'ধিনোতি হব্যেন হিরণ্যরেতসম্'- শ্লোকাংশটির অন্তর্নিহিতার্থ লেখো।

বিভাগ:- 'গ:'

বিভাগ-'গ'

(k) 'বৃহত্ত্রয়ী' ইতি শব্দেণ কিং বোধ্যতে?

'বৃহত্ত্রয়ী' বলতে কী বোঝো?

(l) রামায়ণমবলম্ব্য বিরচিতস্য একস্য মহাকাব্যস্য নাম লিখ্যতাম্। কেন রচিতম্ ইদং মহাকাব্যম্?

রামায়ণ অবলম্বন করে বিরচিত একটি মহাকাব্যের নাম লেখো। এই মহাকাব্যটির রচয়িতা কে?

(m) সংক্ষিপ্তা টীকা লেখ্যা - কিরাতার্জুনীয়ম্

সংক্ষিপ্ত টীকা লেখোঃ - কিরাতার্জুনীয়ম্

(n) অশ্বঘোষবিরচিতযো: মহাকাব্যযো: নাম লিখ্যতাম্।

অশ্বঘোষ রচিত মহাকাব্যদুটির নাম লেখো।

(o) ভট্টিকাব্যং কেন বিরচিতম্? অস্য কাব্যস্য বৈশিষ্ট্যং নিরূপ্যতাম্।

ভট্টিকাব্য কে রচনা করেন? এই কাব্যের বৈশিষ্ট্য কী?

2. নিম্নলিখিতেষু প্রশ্নেষু যথেষ্টং প্রশ্নচতুষ্টয়ং লিখ্যতাম্। তন্मध्ये প্রশ্নদ্বয়ম্ अवश्यमेव संस्कृतभाषया लिख्यताम्।

5×4=20

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে চারটি প্রশ্নের উত্তর লিখতে হবে। তার মধ্যে দুটি প্রশ্নের উত্তর অবশ্যই সংস্কৃতে লিখতে হবে।

(a) बङ्गभाषया अनुवाद: कार्य:।

বাংলা ভাষায় অনুবাদ করো।

स किंवदन्तीं वदतां पुरोग: स्ववृत्तमुद्दिश्य विशुद्धवृत्त:।

सर्पाधिराजोरुभुजोपसर्पं प्रपच्छ भद्रं विजितारिभद्र:॥

অথবা/ অথবা,

सानीयमाना रुचिरान् प्रदेशान् प्रियङ्गु मे प्रिय इत्यनदत्।

नाबुद्ध कल्पद्रुमतां विहाय जातं तमात्मन्यसिपत्रवृक्षम्॥

(b) बङ्गभाषया अनुवादः कार्यः।

বাংলা ভাষায় অনুবাদ করো।

स किं सखा साधु न शास्ति योऽधिपं हितान्न यः संश्रुणुते स किम्प्रभुः।

सदानुकूलेषु हि कुर्वते रतिं नृषेष्वमात्येषु च सर्वसम्पदः॥

अथवा, अथवा,

महौजसो मानधनाः धनार्चिताः धनुभृतः संयति लब्धकीर्तयः।

न संहतास्तस्य न भिन्नवृत्तयः प्रियापि वाञ्छन्त्यसुभिः समीहितुम्॥

(c) सप्रसङ्गं सरलसंस्कृतभाषया व्याख्यायताम्।

সপ্রসঙ্গ সরল সংস্কৃতভাষায় ব্যাখ্যা করো।

कलत्रनिन्दा गुरुणा किलैवमभ्याहतं कीर्तिविपर्ययेण।

अयोधनेनाय इवाभितप्तं वैदेहिबन्धोर्हृदयं विदद्रे॥

अथवा, अथवा,

तथापि जिह्नः स भवज्जिगीषया तनोति शुभ्रं गुणसम्पदा यशः।

समुन्नयन् भूतिमनार्यसङ्गमाद् वरं विरोधोऽपि सममहात्मभिः॥

(d) संस्कृतभाषया भावसम्प्रसारणं कुरु।

সংস্কৃত ভাষায় ভাবসম্প্রসারণ করো।

अहो दुरन्ता वलवद्विरोधिता।

अथवा, अथवा,

आज्ञा गुरुणां ह्यविचारनीया।

(e) 'शिशुपालवधम्' इति महाकाव्यस्य उत्सः कः ग्रन्थः? 'शिशुपालवधम्' इति काव्यस्य विषयवस्तु समासतः आलोच्यताम्।

'शिशुपालवध' काव्यের উৎস কোন গ্রন্থ? এর বিষয়বস্তু সংক্ষেপে আলোচনা করো।

(f) 'सौन्दरानन्दम्' इति काव्ये कति सर्गाः विद्यन्ते? अस्य काव्यस्य वैशिष्ट्यानि समासतः लिख्यताम्।

সৌন্দরানন্দ কাব্যটিতে কয়টি সর্গ আছে? কাব্যের বৈশিষ্ট্য সংক্ষেপে লেখো।

3. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु यथेच्छं प्रश्नद्वयं लिख्यताम्।

10×2=20

নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে যে কোনো দুটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

(a) सीताविसर्जनकाले सीतालक्ष्मणसंवादम् अवलम्ब्य सीतायाः चरित्रचित्रणं क्रियताम्।

সীতাবিসর্জনের সময় সীতা ও লক্ষ্মণের কথোপকথন অবলম্বন করে সীতার চরিত্রচিত্রণ করো।

(b) को वनेचरः? वनेचरस्य वक्तव्यं किरातार्जुनीयोक्तदिशा विशदीक्रियताम्।

বনেচর কে? বনেচরের বক্তব্য কীরাতার্জুনীয়ম অনুসারে আলোচনা করো।

- (c) भारवे: रचनाशैली विश्लेष्यताम्।
भारविर रचनाशैली विश्लेषण करो।
- (d) टीका लेख्या।
टीका लेखो।
- (i) कुमारसम्भवम्
(ii) श्रीहर्षः